

„Chowanna”	Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego	Katowice 2005	R. XLIX (LXII)	T. 2 (25)	s. 203–206
------------	--	---------------	-------------------	--------------	------------

***Equality–Inequality of Adult Education
Opportunities in Europe
Eds. Heribert Hinzen, Viera Prusáková,
Ewa Przybylska
Bratislava, Comenius University
in Bratislava 2002, ss. 251***

Trwający wciąż proces urzeczywistniania przemian społeczno-politycznych jest szczególnie widoczny w obszarze edukacji dorosłych. Owe przemiany określa się często kierunkowymi pojęciami, takimi jak decentralizacja, uspołecznienie, europeizacja¹.

Niewątpliwie jednym z najważniejszych zadań współczesności jest przezwyciężanie społecznej marginalizacji licznych grup społecznych oraz kreowanie możliwości uczestniczenia w ofercie edukacyjnej i życiu demokratycznej wspólnoty europejskiej dla wszystkich obywateli.

Równouprawnienie–nierówność edukacji dorosłych w Europie to tytuł kolejnej – już 35. pozycji z serii „Międzynarodowe Perspektywy w Edukacji Dorosłych” (*International Perspectives in Adult Education*).

Prezentowana publikacja jest rezultatem konferencji zorganizowanej przez Uniwersytet Komenskigo w Bratysławie (Comenius University) oraz Instytut do Współpracy Międzynarodowej Niemieckiego Związku Edukacji Dorosłych

¹ Tym zagadnieniom poświęcony jest zbiór *Edukacja dorosłych. Teoria i praktyka w okresie przemian* pod redakcją J. Sarana (Lublin 2000).

w Bonn (Institut für Internationale Zusammenarbeit des Deutschen Volkshochschul-Verbandes). Konferencja miała miejsce w październiku 2002 roku w Bratysławie, a jej hasłem przewodnim było równouprawnienie i nierówność edukacji dorosłych w Europie (*Equality–Inequality of Adult Education Opportunities in Europe*).

Z punktu widzenia treści składających się na koncepcję merytoryczną wspomnianej konferencji wyróżnić można trzy połączone kompleksy tematyczne. Podział ten jest również respektowany w prezentowanej publikacji, która składa się z materiałów wprowadzających do kompleksów tematycznych oraz materiałów dodatkowych.

Pierwszy kompleks tematyczny: *Wyrównywanie szans edukacyjnych dorosłych i europejska współpraca w obszarze edukacji dorosłych w zjednoczonej Europie*, traktuje o ogólnych problemach równouprawnienia w edukacji dorosłych. Temat ten jest bardzo silnie międzynarodowo reprezentowany w przedstawianej publikacji, gdyż znalazł się w obszarze priorytetowego zainteresowania wielu ekspertów edukacji dorosłych. W materiałach wprowadzających znajdują się trzy niezwykle interesujące wystąpienia. W pierwszym z nich Zbigniew Kwieciński prezentuje projekt badawczy dotyczący relacji pomiędzy poziomem czytania i pisania a standardem i jakością życia osób dorosłych. Autor przedstawia nierówności w zakresie podstawowych umiejętności czytania i pisania, a także ich pośrednie oraz bezpośrednie skutki w dorosłości.

W kolejnym wystąpieniu Heribert Hinzen przedstawia rolę i znaczenie współpracy w obszarze edukacji dorosłych z szczególnym uwzględnieniem doświadczeń centralnej i wschodniej Europy. Autor definiuje słowa kluczowe znajdujące się w obszarze przedstawianej problematyki („współpraca”, „edukacja dorosłych”, „Europa”), omawia również aktualne orientacje dotyczące strategii pracy z dorosłymi oraz przedstawia przykłady współpracy europejskiej, przybliżając założenia projektów europejskich NILE, EAEA, EBIS.

Ostatnie wystąpienie to głos Ewy Przybylskiej dotyczący inicjatywy, jaką jest forum edukacyjne. Autorka przybliży działalność forum edukacyjnego jako egzemplifikację aktywnej polityki edukacyjnej w Republice Federalnej Niemiec. Omawia również zalecenia forum edukacyjnego, które są istotnymi ogniwami systemu edukacyjnego (m.in. wczesna promocja, indywidualna promocja, całożyciowe uczenie się, równy udział kobiet i mężczyzn jako główna zasada, kompetencje dla przyszłości, prewencja i likwidacja marginalizacji, uczenie się jako branie odpowiedzialności).

W materiałach dodatkowych z zakresu prezentowanego bloku tematycznego podjęto również wiele innych istotnych problemów ukazujących specyfikę partycypujących w konferencji państw. Przykładowo Dušana Findeisen ukazuje, jak poziom zobowiązań społecznych oddziałuje na możliwości

edukacji dorosłych w Słowenii, z kolei Natalia Kimso przedstawia problem równouprawnienia dorosłych uczących się na Litwie.

Sygnalizowane problemy są ściśle powiązane z kwestią przybliżenia edukacji do grup docelowych i regionów. Jest to zagadnienie specyficzne, jeśli spojrzymy nań w międzynarodowym kontekście. Dlatego też stało się tematem drugiego kompleksu tematycznego, zatytułowanego *Przybliżenie edukacji dorosłych do grup docelowych i regionów*. Pokazuje on pozyskiwanie nowych grup docelowych, metody pracy z nimi, jak również konieczność rozwoju edukacyjnych programów regionalnych dla dorosłych. To problemy w wielu względach wspólne dla wszystkich uczestniczących państw, dlatego też wymiana doświadczeń jest niezwykle istotna i użyteczna.

W tym zakresie tematycznym niezwykle istotny problem porusza Wiltruda Gieseke. Autorka prezentuje dalszą, całożyciową edukację jako promocję równych szans dla kobiet. Podkreśla, iż istotą wszelkich założeń jest wprowadzenie w życie prawnych gwarancji równości dla kobiet w społeczeństwie.

Z kolei Ján Perhács traktuje o grupach docelowych w edukacji dorosłych. Prezentuje rezultaty badań, które mogą znaleźć zastosowanie podczas projektowania aktywności edukacyjnej dla wybranych grup dorosłych w różnych instytucjach edukacyjnych.

W materiałach dodatkowych dotyczących problematyki przybliżania edukacji dorosłych do grup docelowych podjęto m.in. problemy imigracji (Carl-Heinrich Bösling), pogranicza kulturowego (Maria Marta Urlínska), statusu społeczno-ekonomicznego kobiet (Anna Preinerová), potrzeb edukacyjnych i znaczenia edukacji dla wybranych grup docelowych (Renáta Kopaničáková, Dušan Šlosár).

Ostatni kompleks tematyczny został zatytułowany *Rola nauki w wyrównywaniu szans edukacyjnych dorosłych oraz przybliżenie edukacji dorosłych do grup docelowych*. Nauka może dostarczać odpowiedzi na wiele pytań dotyczących obszaru edukacji dorosłych, a wyniki badań naukowych, konkluzje i wnioski mogą być bardzo pomocne w rozwiązywaniu problemów, lecz poza tym nauka ma charakter integrujący, w związku z czym potrzeba formowania międzynarodowych zespołów badawczych staje się nagląca.

Viera Prusáková podjęła problem roli i znaczenia nauki i edukacji we wzajemnym zrozumieniu w obszarze edukacji dorosłych. Autorka ukazuje, iż poznanie naukowe umożliwia profesjonalizację edukacji dorosłych, porównanie i uogólnianie, poznanie istoty oraz bliższe określenie jej specyfiki.

Tadeusz Aleksander w swoim wystąpieniu przybliży czytelnikowi trendy rozwoju edukacji dorosłych w Polsce. Tak więc we wspomnianym obszarze widoczny jest m.in. wzrost liczby i różnicowanie się organizatorów edukacji dorosłych, a co za tym idzie – wielonurtowość edukacji dorosłych, centralizowanie się edukacji dorosłych w swoiste mikrosystemy edukacyjne, profesjo-

nalizacja i specjalizacja instytucji edukacji dorosłych oraz coraz wyraźniejsze umiędzynarodowienie edukacji dorosłych.

W kolejnych wystąpieniach poznajemy m.in. integracyjną funkcję andragogiki (Dušan Šimek), sprzeczności pomiędzy niektórymi parametrami edukacji dorosłych (Zdeněk Palán), wpływ edukacji na zrównanie szans kobiet i mężczyzn (Anna Tokárová).

Konferencja potwierdziła aktualny charakter problemów kreowania równych szans w edukacji dorosłych. Znaczenie równości oraz demokratycznej kondycji edukacji dla wszystkich jest szczególnie akcentowane przez międzynarodowe korporacje, takie jak UNESCO, Komisja Europejska, Rada Europy.

Zapoznanie się z prezentowanymi w publikacji materiałami skłania do konkluzji, iż problem równouprawnienia w edukacji dorosłych jest niezwykle istotny we wszystkich państwach centralnej i wschodniej Europy, bez względu na poziom ekonomiczny, standard życia ludności oraz sytuację w systemie edukacyjnym. Ten problem jest nie tylko ważny, ale także wymaga decydujących, natychmiastowych i efektywnych rozwiązań. W prezentowanych referatach zwrócono uwagę na wiele problemów nowych, będących znamieniem czasu i kontekstu przeobrażeń społeczno-politycznych, a jednocześnie ważnych z punktu widzenia andragogiki.

Wzmacnianie bliskiej współpracy, takiej jak wymiana doświadczeń w zakresie teorii oraz praktyki andragogicznej na poziomie międzynarodowym, szczególnie dla państw znajdujących się u progów Unii Europejskiej, wymiana wiedzy oraz doświadczeń pomiędzy badaczami, ale również instytucjami edukacyjnymi organizującymi programy dla dorosłych na co dzień, to procesy niezwykle inspirujące, ale również nieuniknione.

Monika Sulik